

Dialogiset ja taidelähtöiset menetelmät

- menetelmät vuorovaikutustilanteisiin ja työssä jaksamiseen

2.11.2009-19.5.2010

Opettaja toimii ammatissaan erilaisissa rajapinnoissa, jotka eivät varsinaisesti kuulu perustehtävän piiriin. Häneltä edellytetään valmiutta selviytyä hyvinkin erilaisissa vuorovaikutustilanteissa: opettajayhteisö, vanhemmat, oppilashuolto, toisen oppilaitoksen/päiväkodin/sairaalakoulun henkilöstö, kunnan sivustys- ja sosiaalityö, muu koulussa toimiva taho (esim. puhtaanapalvelut, järjestöt ja vanhempainyhdistykset).

Dialogisten menetelmien tuntemus ja käyttö antavat opettajalle vuorovaikutustilanteisiin keinoja, joiden avulla tuetaan rakentavaa keskustelua ja ongelmien ratkaisua. Taidelähtöiset menetelmät tukevat työssä jaksamista sekä yksilöllistä ja yhteisöllistä hyvinvointia.

Osallistujat

Koulutukseen haetaan ala- ja yläkoulun perusopetuksen opetushenkilöstöä sekä heidän kanssaan vuorovaikutustilanteissa (esim. neuvottelut, kokoukset, vanhempaintapaamiset) toimivaa ammattihenkilöstöä (oppilashuollon henkilöstö, kouluavustajat, muu tuki- ja neuvontahenkilöstö) sekä vanhempainyhdistysten edustajia.

Etusijalla ovat ne hakijat, jotka muodostavat hankkeen ajalle oppilaitokseen oman moniammatillisen opintoryhmän. Tämä ryhmä toteuttaa ja arvioi hankkeen aikana eri menetelmien toimivuutta omassa toimintaympäristössä.

Tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on edistää opettajan toimintaa mm:

- Erilaisten neuvottelu- ja vuorovaikutustilanteiden menetelmiin pohjautuvassa valmistelussa
- Vuorovaikutustilanteiden läpivientiä dialogista menetelmää hyödyntäen
- Oman toiminnan (menetelmä) arviointia/ tutkimista sekä työssä jaksamisessa

- Opettajan perustehtävän suorittaminen siten, että neuvoteltavat asiat, opettajan työ, koulu-/luokkatyöskentely sekä oppilaiden yksilöllisen oppimisen ja yhteisöllisen toiminta on mahdollista
- Uusien taidelähtöisten työskentelytapojen hyödyntäminen

Molemmat menetelmät ovat 5 opintopisteen laajuisia opintokokonaisuuksia. Ne koostuvat lähioppimisjaksoista sekä verkko-ohjauksesta. Lähioppimisjaksot sisältävät luennot ja ohjaustuokiot. Lähioppimisjaksot järjestetään viitenä iltapäivänä (kesto n. 4,5 h/kerta).

Osallistumismaksu

Koulutus on osallistujille maksutonta Opetushallituksen tarjoamaa henkilöstökoulutusta. Sen painoalue on lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta edistävä koulutus.

Ilmoittautuminen

16.10.2009 mennessä verkossa osoitteessa: www.palmenia.helsinki.fi/koulutus/

Tiedustelut

Suunnittelija Leena Nokelainen, Lahti
leena.nokelainen@helsinki.fi
p. (09) 191 20253

Suunnittelija Päivi Hännikäinen, Kotka
paivi.hannikainen@helsinki.fi
p. (09) 191 20682

Suunnittelija Hannele Pihlmaa, Helsinki
hannele.pihlmaa@helsinki.fi
p. 050 353 4104

Järjestäjä

Helsingin yliopisto Koulutus- ja kehittämiskeskus
Palmenia, Helsinki, Kotka ja Lahti

Dialogiset menetelmät 5 op 2.11.2009 – 16.2.2010

Opettajan työhön sisältyy varsinaisen opetustyön lisäksi mm. moniammatillista yhteistyötä, kasvatus- ja hoitosuunnitelmien laadintaa, omien työyhteisöjen toiminnan suunnittelua, vanhempainiltojen rakentamista, luokan ryhmäytymisprosessin ja luokkahengen suunnittelua. Dialogiset menetelmät antavat uusia työvälineitä näihin tilanteisiin.

Kouluttajat

Erikoissuunnittelija Mimosa Koskimies ja suunnittelija Jukka Pyhäjoki, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
VTT Janne Matikainen ja FT Jussi Onnismaa, Helsingin yliopisto, Viestinnän laitos

Sisältö

I lähijakso

Varhainen avoin yhteistyö ja dialogisuus
Huolen vyöhykkeistö - tausta-ajattelu ja käyttömahdollisuudet
Puheeksiottamismenetelmä + tehtävä (puheeksiottokokeilu omassa työssä)

I ryhmä ma 2.11.2009, Helsinki
II ryhmä ke 4.11.2009, Lahti-Kotka

II lähijakso

Puheeksiottamisen kokemusten purku
Dialogisen ajattelu- ja toimintatavan syventäminen (kahdenväliset suhteet - verkostosuhteet)
Orientoitumistehtävän anto seuraavaa kertaa varten: Omien työskentelytilanteiden, toimivien käytäntöjen ja tuen tarpeiden pienimuotoinen kartoitus >> tavoitteena omien ajattelu- ja toimintatapojen prosessointi dialogisuudesta käsin.

I ryhmä ma 30.11.2009, Helsinki
II ryhmä ke 2.12.2009, Lahti-Kotka

III lähijakso

Ratkaisukeskeisyys – voimavaralähtöinen ajattelu
Dialogisuus verkossa

I ryhmä ti 12. tai ke 13.1.2010, Helsinki
II ryhmä ke 13. tai to 14.1. 2010, Lahti-Kotka

IV lähijakso

Hyvien käytäntöjen keskustelu: Opettajien työskentelytilanteita ja huolta huojentavia käytäntöjä Tutustuttavaksi/materiaaliksi mukaan omaan työyhteisöön: Hyvien käytäntöjen keskustelujen käyttömahdollisuudet + ohjeistus vetämiseen
Dialogisuus omassa työssä -reflektointi

I ryhmä ma 1.2.2010, Helsinki
II ryhmä ti 2.2.2010, Lahti-Kotka

V lähijakso **Hiljainen tieto käyttöön** **Dialogisuus verkossa - reflektio**

I ryhmä ma 15.2.2010, Helsinki
II ryhmä ti 16.2.2010, Lahti-Kotka

Taidelähtöiset menetelmät 5 op 9.3.2010 – 19.5.2010

Lähijaksot sisältävät luentoja ja sovellusharjoituksia.

Kouluttajat

FT, kirjallisuusterapeutti Eeva Lehtovuori (= EL)
FM, taideterapeutti Sirpa-Maija Harjunkoski (= S-MH)

Sisältö

I lähijakso

Taide itsereflektion ja työssäjaksamisen välineenä
opetuslalla/EL
- vapaaehtoisen reflektiopäiväkirjan ohjeistus

I ryhmä ti 9.3.2010, Helsinki
II ryhmä ke 10.3.2010, Lahti-Kotka

II lähijakso

Luovat ja toiminnalliset menetelmät/S-MH

I ryhmä ti 23.3.2010, Helsinki
II ryhmä ke 24.3.2010, Lahti-Kotka

III lähijakso

Narratiiviset menetelmät 1. Elämäntarinat/EL

I ryhmä ti 13.4.2010, Helsinki
II ryhmä ke 14.4.2010, Lahti - Kotka

IV lähijakso

Narratiiviset menetelmät 2. Näkökulmanvaihdokset ja korjaavat kertomukset/EL

I ryhmä ti 27.4.2010, Helsinki
II ryhmä ke 28.4.2010, Lahti-Kotka

V lähijakso

Taidelähtöiset ja luovat menetelmät:
päätösjakso/S-MH & EL
- reflektiopäiväkirjan purku ja palautekeskustelu

I ryhmä ti 18.5.2010, Helsinki
II ryhmä ke 19.5.2010, Lahti-Kotka

Pidätämme oikeudet mahdollisiin muutoksiin.

